

SOOVITUSED

KOMISJONI SOOVITUS,

20. september 2010,

reguleeritud juurdepääsu kohta järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudele

(EMPs kohaldatav tekst)

(2010/572/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv),⁽¹⁾ eriti selle artikli 19 lõiget 1,

võttes arvesse elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ühendatud ameti (*Body of European Regulators for Electronic Communications*, BEREC) ja sidekomitee (*Communication Committee*, COCOM) arvamusi

ning arvestades järgmist:

- (1) ELi elektrooniliste sideteenuste ühtne turg ja eelkõige kiirete lairibateenuste väljatöötamine on olulised majanduskasvu loomisel ja Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamisel. 2009. aasta märtsis kokku tulnud Euroopa Ülemkogu tõstis oma järeldestes esile telekommunikatsiooni ja lairibaühenduse kasutuselevõtu olulist rolli seoses ELi investeeringute, töökohtade loomise ja üldise majanduse elavdamisega. 2010. aasta mais esitletud Euroopa digitaalse tegevuskava väljatöötamine on üks Euroopa 2020. aasta strateegia seitsmest suurprojektist.
- (2) Euroopa digitaalne tegevuskava seab eesmärgiks kiire ja väga kiire lairibaühenduse kasutuselevõtu ja kasutamise ning näeb ette mitmeid meetmeid kiudoptiliste järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõtu edendamiseks ja lähiaastatel vajalike märkimisväärsede investeeringute toetamiseks. Eespool kirjeldatuga seotud soovitude eesmärk on edendada tõhusat investeerimist ja innovatsiooni uue ning täiendatud infrastruktuuri valdkonnas, võttes arvesse kõigile investeerimisettevõtjatele tekkivaid riske ja vajadust säilitada tõhusat konkurentsi, mis on aja jooksul oluline investeeringute soodustaja.

- (3) Direktiivi 2002/21/EÜ artikli 16 lõikes 4 kirjeldatud riikide reguleerivad asutused töötavad välja regulatiivseid lahendusi vasel põhinevatelt võrkudelt kiudoptilistele võrkudele üleminekul tekkinud probleemidele. Sellega seoses on asjaomased turud võrgu infrastruktuurile juurdepääsu hulgemüügi turg (turg 4) ja lairibavõrgule juurdepääsu hulgemüügi turg (turg 5). Riikide reguleerivate asutuste regulatiivsete lähenemisviiside järjepidevus on ühtse turu moonutuste vältimiseks ja kõigile investeerimisettevõtjatele õiguskindluse loomiseks väga oluline. Seetõttu on kohane juhendada riikide reguleerivaid asutusi eesmärgiga takistada mis tahes sobimatuid regulatiivsete lähenemisviiside kõrvalekaldeid, võimaldades samas riikide reguleerivatel asutustel võtta asjakohaste parandusmeetmete kavandamisel arvesse siseriiklikku olukorda. Riigi reguleeriva asutuse kehtestatud parandusmeetmed peaksid kajastama investeerimisredeli põhimõtte proportsionaalset kohaldamist.
- (4) Käesoleva soovitude reguleerimisala hõlmab eelkõige parandusmeetmeid, mida kohaldatakse märkimisväärse turujõuga operaatorite suhtes direktiivi 2002/21/EÜ artikli 16 kohaselt tehtud turuanalüüsi alusel. Siiski võivad liikmesriigid juhul, kui see on põhjendatud sellega, et infrastruktuuri dubleerimine on majanduslikult ebatõhus või füüsiliselt raskendatud, kehtestada kooskõlas kõnealuse direktiivi artikliga 12 elektroonilisi sidevõrkusid käitavatele ettevõtjatele seadmete ühiskasutuse kohustuse, mis on kohane tsiviilehituse infrastruktuuri ja lõppsegmentide kitsaskohtade ületamiseks.
- (5) Eeldatakse, et nõudluse ja pakkumise tingimused muutuvad pärast järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõttu nii hulgi- kui ka jaemüügi tasandil märkimisväärselt. Sellest tulenevalt võib olla vajalik uute parandusmeetmete kehtestamine ning turgudel 4 ja 5 võib osutuda vajalikuks aktiivsete ja passiivsete juurdepääsude parandusmeetmete uue kombinatsiooni rakendamine.
- (6) Õiguskindlus on väga oluline kõigi operaatorite tõhusate investeeringute edendamiseks. Ühtsete reguleerimis põhimõtete rakendamine aja jooksul on tähtis, kuna see annab investoritele kindlustunde oma äriplaanide koostamisel. Perioodiliste turuanalüüsides seotud ebakindluse leevendamiseks peaksid riikide reguleerivad asutused selgitama võimalikult suures ulatuses, kuidas turutingimuste prognoositavad muutused võivad parandusmeetmeid mõjutada.

⁽¹⁾ EÜT L 108, 24.4.2002, lk 33.

- (7) Kui uued kiudoptilised võrgud paigaldatakse täiesti uutele objektidele, peaksid riikide reguleerivad asutused regulatiivsed kohustused üle vaatama ja vajaduse korral neid kohandama, et tagada nende kohaldamine kasutuselevõetavast võrgutehnoloogiast olenemata.
- (8) Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõtt viib tõenäoliselt märkimisväärsete muudatusteni teenuse osutamise seotud majandustegevuses ja konkurentsiolekorras.
- (9) Selles kontekstis peaksid riikide reguleerivad asutused hoolega uurima järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõttu tekkivaid konkurentsitingimusi. Riikide reguleerivad asutused peaksid vastavalt komisjoni 17. detsembri 2007. aasta soovitusel 2007/879/EÜ (elektroonilise side sektori asjaomaste toote- ja teenuse-turgude kohta, mis vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2002/21/EÜ (elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta) on tundlikud eelneva reguleerimise suhtes) ⁽¹⁾ määrama kindlaks riigisisesed geograafilised turud, kui nad on suutelised selgelt kindlaks tegema märkimisväärselt ja objektiivselt erinevad konkurentsitingimused, mis aja jooksul ei muutu. Olukordades, kus ei ole võimalik järeldada, et erinevad konkurentsitingimused õigustaksid riigisest geograafiliste turgude kindlaksmääramist, võib siiski olla kohane riikide reguleerivate asutuste reageerimine erinevatele konkurentsitingimustele geograafiliselt määratletud turu eri piirkondades, näiteks tulenevalt mitmete alternatiivsete infrastruktuuride või infrastruktuuripõhiste operaatorite olemasolust, kehtestades erinevad parandusmeetmed ja juurdepääsutooted.
- (10) Üleminek vaskaablipõhistelt võrkudelt kiudoptilistele võrkudele võib muuta konkurentsitingimusi erinevates geograafilistes piirkondades ning tekitada vajaduse turgude 4 ja 5 geograafilise ulatuse või turgude 4 ja 5 parandusmeetmete läbivaatamise järele juhul, kui kõnealused turud või parandusmeetmed on segmenteeritud eraldatud juurdepääsuga kliendiliinist tuleneva konkurentsi alusel.
- (11) Kui turul 4 leitakse märkimisväärne turujõud, tuleks kohaldada asjakohaseid parandusmeetmeid.
- (12) Juurdepääs tsiviilehituse infrastruktuurile on paralleelsete kiudoptiliste võrkude kasutuselevõtuks hädavajalik. Seetõttu on tähtis, et riikide reguleerivad asutused saaksid vajalikku teavet, et hinnata, kas järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõtuks on kaablikanalisisioonid ja kliendiliini seadmed olemas ja kus need on. Riikide reguleerivad asutused peaksid kasutama neile direktiiviga 2002/21/EÜ antud volitusi kogu asjakohase teabe saamiseks kõnealuste seadmete asukoha, edastusmahu ja kättesaadavuse kohta. Alternatiivsetel operaatoritel peaks ideaalsel juhul olema võimalus kiudoptiliste võrkude kasutuselevõtuks märkimisväärse turujõuga operaatoriga samal ajal, jagades tsiviilehitustööde kulusid.
- (13) Tsiviilehitusele juurdepääsu andmine kehtib ainult juhul, kui märkimisväärse turujõuga operaator võimaldab samadel tingimustel juurdepääsu oma järgneva turu üksusele ja juurdepääsu taotlevatele kolmandatele isikutele. Riikide reguleerivad asutused peaksid kasutama oma kogemusi menetluste ja vahendite väljatöötamisel eraldatud juurdepääsuga kliendiliini jaoks, et võtta kasutusele tsiviilehituse seadmete tellimist ning kasutamist võimaldava juurdepääsu jaoks vajalikud äriprotsessid. Märkimisväärse turujõuga operaatorile volituse andmine avaldada standardpakkumine nii kiiresti kui võimalik pärast juurdepääsu taotleja asjakohast taotlust, on proportsionaalne eesmärgiga edendada tõhusaid investeeringuid ja infrastruktuuri konkurentsi. Kõnealuses standardpakkumises tuleks täpsustada tsiviilehituse infrastruktuurile juurdepääsuga seotud tingimused ja menetlused, sh juurdepääsuhinnad.
- (14) Kulupõhiste hindadega on seotud kasutatud kapitalilt mõistliku kasumi saamine. Kui dubleerimatusse füüsilisse varasse, näiteks tsiviilehituse infrastruktuuri, tehtud investeeringud ei ole otseselt seotud järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõttuga (ja nendest ei tulene samalaadse tasemega tururiski), tuleb nende riskiprofiili käsitleda võrdväärse olemasoleva vasepõhise infrastruktuuriga.
- (15) Riiklikud reguleerivad asutused peaksid võimaluse korral püüdma tagada, et märkimisväärse turujõuga operaatori vastehitatud rajatised kavandatakse viisil, mis võimaldab mitmel operaatoril nende kiudoptilised liinid kasutusele võtta.
- (16) „Valguskaabelühendus koju” (FTTH) kontekstis on kiudoptilise kontuuri lõppsegmendi dubleerimine üldjuhul kulukas ja ebatõhus. Jätkusuutliku infrastruktuuri konkurentsivõime jaoks on seega vajalik anda juurdepääs märkimisväärse turujõuga operaatori kasutusele võetud kiudoptilise infrastruktuuri lõppsegmendile. Tõhusa turule sisenemise tagamiseks on tähtis anda juurdepääs märkimisväärse turujõuga operaatori võrgule sellisel tasemel, mis võimaldab turule tulijatel saavutada toimiva ja jätkusuutliku konkurentsi toetamiseks minimaalse võimsuse. Vajaduse korral võidakse tõhusa juurdepääsu tagamiseks nõuda spetsiaalseid liideseid.
- (17) Läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise kohustused on kehtestatud lõppsegmendile juurdepääsu tõhususe tagamiseks. Asjakohase taotluse korral on märkimisväärse turujõuga operaatori standardpakkumise avaldamine lühikese aja jooksul vajalik selleks, et juurdepääsu taotlejad saaksid teha investeerimisvalikuid.
- (18) Riikide reguleerivad asutused peavad tagama, et juurdepääsuhinnad väljendavad märkimisväärse turujõuga operaatori tegelikult kantud kulusid, sh investeerimisriski taseme nõuetekohast arvessevõtmist.

⁽¹⁾ ELT L 344, 28.12.2007, lk 65.

- (19) Mitmekiulistel liinidel põhinevaid võrke on võimalik kasutusele võtta vaid mõnevõrra kõrgema hinnaga kui ühel kiudoptilisel liinil põhinevaid võrke ning see võimaldab igal alternatiivsel operaatoril kontrollida ise oma ühendust lõppkasutajani. Selle kaudu soodustatakse tõenäoliselt pikaajalist jätkusuutlikku konkurentsi kooskõlas ELi õigusliku raamistiku eesmärkidega. Seega on soovitatav, et riikide reguleerivad asutused kasutaksid oma võimalusi mitmekiulistel liinidel põhineva lõppsegmenti väljatöötamise võimaldamiseks, võttes arvesse eelkõige nõudlust ja seonduvaid kulusid.
- (20) Alternatiivsed operaatorid, kellest mõned on juba oma võrgud kasutusele võtnud, et liituda märkimisväärse turujõuga operaatori vasepõhise eraldatud juurdepääsuga kliendiliinile, peavad saama asjakohased juurdepääsutooted, et neil oleks võimalik järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kontekstis konkureerimist jätkata. FTTH korral võivad need vastavalt olukorrale koosneda juurdepääsust tsiviilehituse infrastruktuurile, lõppsegmentidele, komplektist eraldatud kiudoptilisele kontuurile (sealhulgas pimekiule) või lairibajuurdepääsu hulгимүүгиле. Kui turule 4 kehtestatud parandusmeetmed viivad toimiva konkurentsinä järgneval turul, kogu turul või teatud geograafilistes piirkondades, võidakse turul või asjaomastes piirkondades muud parandusmeetmed tühistada. Tühistamine oleks võimalik näiteks juhul, kui füüsilise juurdepääsuga seotud parandusmeetmete edukas rakendamine muudab bitivooga seotud täiendavad parandusmeetmed üleliigseks. Lisaks sellele võivad riikide reguleerivad asutused erakorralistes tingimustes loobuda eraldatud juurdepääsu rakendamisest kiudoptilisele kontuurile geograafilistes piirkondades, kus mitme alternatiivse infrastruktuuri, näiteks FTTH-võrkude ja/või kaabelvõrgu olemasolu koos komplektist eraldamisel põhinevate konkurentsi- või võimeliste juurdepääsupakkumistega viivad tõenäoliselt toimiva konkurentsinä järgneval turul.
- (21) Direktiivi 2002/21/EÜ artikli 16 alusel kehtestatud kohustused põhinevad tuvastatud probleemi olemusel ilma märkimisväärse turujõuga operaatori rakendatavat tehnoloogiat või arhitektuuri arvesse võtmata. Seega ei tohiks asjaolu, kas märkimisväärse turujõuga operaator võtab kasutusele mitmikühenduse (*point-to-multipoint*) või kakspunktiühenduse (*point-to-point*) topoloogia, iseenesest mõjutada parandusmeetmete valikut, arvestades võimalike tehniliste probleemide lahendamiseks kasutatavate uute kliendiliini eraldamise tehnoloogiate kättesaadavust. Riikide reguleerivad asutused võiksid võtta üleminekuperioodiks meetmed alternatiivsete juurdepääsutoodete jaoks, mis pakuvad lähimat võimalikku lahendust kliendiliinide füüsilisele eraldamisele, tingimusel et nendega koos kehtestatakse kaitsemeetmed, millega tagatakse võrdväärne juurdepääs ja tõhus konkurents⁽¹⁾. Igal juhul peaksid riikide reguleerivad asutused andma volitused kliendiliinide füüsiliseks eraldamiseks niipea, kui see on tehniliselt ja kaubanduslikult teostatav.
- (22) Kui antakse luba eraldatud juurdepääsuks valguskaabelühendusele, tuleks olemasolevat standardpakkumist, mis käsitleb eraldatud juurdepääsu kliendiliinile, muuta, et see hõlmaks kõiki asjakohaseid juurdepääsutingimusi, sh valguskaabelühenduste eraldamisega seotud finantstingimusi vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/19/EÜ⁽²⁾ II lisale. Kõnealune muudatus tuleks avaldada esimesel võimalusel, et luua juurdepääsu taotlejatele piisav läbipaistvus ja planeerimiskindlus.
- (23) FTTHi kasutuselevõtt hõlmab üldjuhul märkimisväärset riski, kuna selle kasutuselevõttukulud majapidamise kohta on suured ja ainult kiudoptika pakutavaid täiendatud omadusi (näiteks suuremat läbilaskevõimet) vajavate jaemüügitenuste arv on hetkel veel piiratud. Investeeringud kiudoptikasse sõltuvad amortisatsiooni osas järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude võimaldatud uute teenuste kasutamisest lühiajalises ja keskpikas perspektiivis. Märkimisväärse turujõuga operaatori kapitalikulu juurdepääsuhindade määramisel peaks väljendama suuremat investeerimiskõiki võrreldes investeeringutega praegustesse vasepõhistesse võrkudesse.
- (24) Kasutuselevõtu riski hajutamine võib viia järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kiirema ja tõhusama kasutuselevõtmise. Riikide reguleerivad asutused peaksid seega investeerimiskõiki hajutamiseks hindama märkimisväärse turujõuga operaatori pakutud hinnakujunduskavasid.
- (25) Kui märkimisväärse turujõuga operaatorid pakuvad eraldatud valguskaabelühendustele juurdepääsuks madalaima hindu eelnevate pikaajaliste või mahupõhiste lepingute sõlmimise eest, siis ei tohi neid lugeda liigselt diskrimineerivateks, kui riikide reguleerivad asutused on veendunud, et madalamad hinnad väljendavad asjakohaselt tegelikku investeerimiskõiki vähenemist. Riikide reguleerivad asutused peaksid siiski tagama, et kõnealused hinnakujundussüsteemid ei vii hinnakruvi efekti tekkeni, mis takistab tõhusat turule sisenemist.
- (26) Hinnakruvi on võimalik tõendada, näidates, et märkimisväärse turujõuga operaatori enda järgneva turu ettevõtted ei oleks märkimisväärse turujõuga operaatori eelneva turu ettevõtjate poolt konkurentidelt nõutava eelneva turu hindade alusel suutelised kasumlikult tegutsema (nn sama tõhusa konkurenti katse). Teine võimalus hinnakruvi tõendada on näidata, et eelneva turu konkurentidelt juurdepääsu eest nõutava hinna ja märkimisväärse turujõuga operaatori järgneva turu ettevõtjate poolt järgneval turul nõutava hinna vahe on ebapiisav, et mõistlikult tõhus teenuseosutaja saaks järgneval turul tavapärase

⁽¹⁾ Vt ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/140/EÜ põhjendus 60 (ELT L 337, 18.12.2009, lk 37).

⁽²⁾ EÜT L 108, 24.4.2002, lk 7.

kasumi (nn mõistlikult tõhusa konkurendi katse). Eelneva hinnakontrolli kontekstis, mille eesmärk on säilitada erinevaid mitmekülgsus- ja mastaabisääste saavate ning erinevate võrgu ühikukuludega operaatorite toimiv konkurents, on nn mõistlikult tõhusa konkurendi katse üldjuhul asjakohasem. Lisaks sellele tuleks mis tahes hinnakruvi hindamine teha asjakohase ajavahemiku jooksul. Prognoositavuse parandamiseks peaksid riikide reguleerivad asutused eelnevalt asjakohaselt kindlaks määrama imputeerimiskatse määratlemisel järgitava meetodika, kasutatavad parameetrid ja tuvastatud hinnakruvi korral parandusmehhanismid.

- (27) Mitmekiulistel liinidel põhinevad võrgud tagavad, et juurdepääsu taotlejad saavad täieliku kontrolli kiudoptiliste liinide üle, ilma et nad peaksid kulukaid investeeringuid dubleerima või riskima diskrimineeriva kohtlemisega ühel valguskaabelühendusel põhineva juurdepääsu eraldamise korral. Mitmekiulistel liinidel põhinevad võrgud viivad seega tõenäoliselt kiirema ja tugevama konkurentsini järgneval turul. Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudele tehtud kaasinvesteeringud võivad vähendada investeeringu kanda kulusid ja riske ning viia seega FTTH laialdasema kasutuselevõtuni.
- (28) Mitmekiulistel liinidel põhineva FTTH kaasinvesteeringute korraldused võivad teatud tingimustel viia tõhusa konkurentsiolekorrani kaasinvesteeringuga hõlmatud geograafilistes piirkondades. Kõnealused tingimused on eelkõige seotud hõlmatud operaatorite arvu, ühiselt kontrollitud võrgu struktuuri ning muude korraldustega kaasinvesteeringute vahel, mille eesmärk on tagada tõhus konkurents järgneval turul. Kui sellises olukorras on kõnealustes piirkondades konkurentsitingimused mujal kehtivatest märkimisväärselt ja objektiivselt erinevad, võib see õigustada eraldi turu määratlemist, kus pärast vastavalt direktiivi 2002/21/EÜ artiklile 16 tehtud turuanalüüsi ei tuvastata märkimisväärselt turujõuga ettevõtjat.
- (29) Riikide reguleerivad asutused peaksid hindama alamliini eraldamise kulusid. Kui see on asjakohane, peaksid riikide reguleerivad asutused korraldama alternatiivsete operaatoritega, kes võivad olla huvitatud kaablikappide jagamisest, eelneva konsulteerimise ning määrama selle alusel kindlaks, milliseid kaablikappe tuleb kohandada ja kuidas kulusid jaotada.
- (30) Kui kehtestatakse alamliini eraldamise parandusmeetmed, peaksid riikide reguleerivad asutused võtma asjakohased tagasiühendusega seotud meetmed, et kõnealused parandusmeetmed oleksid tõhusad. Juurdepääsu taotlejatel peaks olema võimalik valida nende nõuetele kõige paremini sobiv lahendus: kas pimekiud (ja vajaduse korral vasepõhine), Etherneti tagasiühendus või juurdepääs kaablikanaliseerimisele. Riikide reguleerivad asutused

võivad vajaduse korral võtta meetmeid, mis on seotud märkimisväärselt turujõuga operaatori omandis olevate kaablikappide piisava suurusega.

- (31) Alamliinidele juurdepääsu tingimuste läbipaistvust on võimalik kõige paremini tagada nende kaasamise teel olemasolevasse kliendiliini eraldamise standardpakkumisse. On tähtis, et kõnealune läbipaistvusnõue kehtiks kõigile elementidele, mis on vajalikud alamliini eraldamiseks, sh tagasiühendusele ja lisateenustele olemasolevate konkurentsivõimeliste pakkumiste jätkusuutlikkuse võimaldamiseks. Standardpakkumine peaks hõlmama kõiki hinnakujunduse tingimusi, et osalejad saaksid arvutada alamliini eraldamise ärimudelit.
- (32) Kooskõlas kliendiliini eraldamise hinnakujundusega peab kõigi alamliini eraldamiseks vajalike elementide hinnakujundus olema kulupõhine ja kooskõlas vasepõhise kliendiliini eraldamise juurdepääsu hinnakujunduse praeguste meetodikatega. Vasepõhiste liinide kiudoptiliste liinidega asendamine kuni vahejaotuspunktini on tähtis investeering, millega kaasneb teatud risk, kuigi seda riski peetakse väiksemaks kui FTTH-võrkude korral (vähemalt tihedama asustusega piirkondades) tulenevalt suhtelistest kasutuselevõtukuludest asjaomase majapidamise kohta ning parandatud või täiendatud teenuste nõudluse ennustatamatusel.
- (33) Riikide reguleerivad asutused peaksid kohaldama mitte-diskrimineerivaid põhimõtteid, et vältida märkimisväärselt turujõuga operaatori jaemüügiettevõtja mis tahes ajastuse eeliseid. Kõnealusel operaatoril peaks olema kohustus ajakohastada oma hulgemüügi bitivoo pakumist enne kiudoptikal põhinevate uute jaemüügiteenuste algatamist, et konkureerivatel operaatoritel oleks võimalik kasutada juurdepääsu mõistliku aja jooksul, et reageerida kõnealuste toodete turule toomisele. Mõistlikuks ajavahemikuks vajalike kohanduste tegemiseks peetakse kuut kuud, kui ei ole kasutusel muid tõhusaid, mittediskrimineerimist tagavaid kaitsemeetmeid.
- (34) Eeldatakse, et kiudoptikal põhinevaid lairibale juurdepääsu hulgemüügitooteid saab tehniliselt konfigureerida viisil, mis võimaldab võrreldes vasepõhiste bitivootoodega rohkem paindlikkust ja täiustatud teenuse omadusi. Jaemüügitoote konkurentsi edendamiseks on oluline, et kõnealused erinevad teenuse omadused väljenduksid erinevates reguleeritud järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudel põhinevates toodetes, sh äriklassiteenustes.
- (35) Kõnealuse järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu abil võib edastada erinevaid bitivootooteid, mida on võimalik järgneval turul eristada näiteks ribalaiuse, usaldusväärsuse, teenuste kvaliteedi või muude parameetrite alusel.

- (36) Uued juurdepääsu parandusmeetmed tuleb hoolikalt kindlaks määrata, näiteks seoses tehniliste protokollide ja liidestega, mida kasutatakse optiliste võrkude sidumiseks, või tuleb seda teha seoses uute bitivoo parandusmeetmete ulatuse ja omadustega. Riikide reguleerivad asutused peaksid ühtsete tehniliste standardite väljatöötamiseks tegema koostööd omavahel, rahvusvaheliste standardiasutustega ja tööstusharu sidusrühmadega.
- (37) Kui kasutatakse eelnevat hindade reguleerimist, tuleks bitivoo juurdepääsu hulgi- ja hindade tuletada kulu- ja saaduse põhiseiselt. Riikide reguleerivad asutused võivad kasutada muid asjakohaseid hinnakontrolli meetodeid, sealhulgas nt „jaehind-miinus” meetodit, kui märkimisväärse turujõuga operaatori järgneva turu ettevõtjatele on seatud piisavalt konkurentsivõimelised piirangud. Riikide reguleerivad asutused peaksid määrama erinevatele bitivootodetele erinevad hinnad selles ulatuses, kus kõnealuseid hinnaerinevusi on võimalik nende aluseks olevate teenuse osutamise kulude põhjal õigustada, et võimaldada kõigil operaatoritel saada kasu piisavast hindade eristamisest nii hulgi- ja hindade kui ka jaemüügi tasandil. Märkimisväärse turujõuga operaatori võetud riske tuleks juurdepääsu hinna määramisel nõuetekohaselt arvesse võtta.
- (38) Tõhusad füüsilise juurdepääsu parandusmeetmed võivad teatud piirkondades muuta lairibale juurdepääsu hulgi- ja hindade kohustuse kehtestamise seoses järgneval turul tõhusa konkurentsi saavutamiseks ebavajalikuks. Eelkõige juhul, kui märkimisväärse turujõuga operaator on kasutusele võtnud FTTH-võrgu ja tõhus juurdepääs eraldatud valguskaabelühendusele on alternatiivsetele operaatoritele kättesaadav (eelkõige kaks punktühenduste korral), võib riigi reguleeriv asutus pidada asjaomast juurdepääsu järgneval turul tõhusa konkurentsi tagamiseks piisavaks ning seda eelkõige tihedama asustusega aladel. Kui lairibale juurdepääsu hulgi- ja hindade kohustust kõnealustel tingimustel ei kehtestata, võivad tulemuseks olla paremad investimisstiimulid kõigile operaatoritele ning see võib soodustada kiiremat kasutuselevõttu.
- (39) Kui eelnevad kogemused on juba tõendanud, et funktsionaalne eraldamine või samalaadsed korraldused on taganud alternatiivsetele operaatoritele ja märkimisväärse turujõuga operaatori järgneva turu ettevõtjatele täies ulatuses võrdväärse juurdepääsu järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudele ning märkimisväärse turujõuga operaatori järgneva turu ettevõtjatele on seatud piisavalt konkurentsivõimelised piirangud, võivad riikide reguleerivad asutused olla lairibale juurdepääsu hulgi- ja hindade turule parandusmeetmete kavandamisel paindlikumad. Eelkõige võidakse lasta turul määrata bitivootoote hind. Siiski on konkurentsi piiravate tulemuste vältimiseks hädavajalik hoolikas seiretegevus ja vastavalt eespool kirjeldatule asjakohase hinnakruvikatse tegemine.
- (40) Praegu juurdepääsu omavatel operaatoritel on põhjendatud huvi saada nende investeringuid ja ärimudelit märkimisväärselt mõjutavateks muutusteks ettevalmistu-

miseks piisavalt aega. Kui ärilepingut ei ole sõlmitud, peaksid riikide reguleerivad asutused tagama asjakohase üleminekuviisi kindlaksmääramise. Kõnealune üleminekuviis peab olema läbipaistev ja piisavalt üksikasjalikult välja töötatud, et praegu juurdepääsu omavad operaatorid saaksid muutusteks ette valmistuda, sh koostada juurdepääsu taotlejate ja märkimisväärse turujõuga operaatori mis tahes vajaliku koostöö eeskirjad ning täpsed modaalasused vastastikuse ühenduspunktide kasutusest kõrvaldamiseks. Märkimisväärse turujõuga operaatori olemasolevad kohustused tuleks säilitada asjakohase üleminekupe-rioodi jooksul. Kõnealune üleminekupe-riood peaks olema kooskõlas kliendiliini või kliendi alamliini eraldamise tavapärase investimispe-rioodiga, mis on üldjuhul viis aastat. Kui märkimisväärse turujõuga operaator võimaldab võrdväärset juurdepääsu peajaoturile, võib riigi reguleeriv asutus otsustada määrata lühema pe-rioodi.

- (41) Kui märkimisväärse turujõuga operaator kavatseb välja vahetada osa oma olemasolevast vasesõlmisest juurdepääsuvõrgust kiudoptikal põhineva vastu ning kavatseb hetkel kasutuses olevad ühenduspunktid kasutuselt kõrvaldada, peaksid riikide reguleerivad asutused saama märkimisväärse turujõuga operaatorilt asjakohast teavet ja tagama direktiivi 2002/19/EÜ artikli 9 lõike 1 alusel, et märkimisväärse turujõuga operaatori võrgule juurdepääsu omavad ettevõtjad saavad oma võrkude ja võrgu-laienduskavade vastavaks kohandamiseks õigeaegselt kogu vajaliku teabe. Riikide reguleerivad asutused peaksid määrama kindlaks kõnealuse teabe vormingu ja üksikas-jalikkuse ning tagama samal ajal, et kõnealust teavet kasutatakse ainult asjakohasel eesmärgil ja et kogu prot-sessi vältel tagatakse teabe salastatus,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

Eesmärk ja reguleerimisala

1. Käesoleva soovitus eesmärk on edendada ühtse turu kujundamist õiguskindluse täiustamise ning investeringute, konkurentsi ja innovatsiooni edendamise teel lairibateenuste turul ning eelkõige üleminekul järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudele.
2. Käesolevas soovitus eesmärgi saavutamiseks sätestatakse direktiividele 2002/19/EÜ ja 2002/21/EÜ kohaste turuanalüüside alusel parandusmeetmete järjepideva rakendamise ühtne lähenemisviis seoses järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudega.
3. Kui riikide reguleerivad asutused käsitlevad direktiivi 2002/21/EÜ artikli 16 kohaselt tehtud turuanalüüsi kontekstis regulatiivsete parandusmeetmete kehtestamist, peaksid nad tõhusad meetmed välja töötama kooskõlas eespool nimetatud direktiividega ja käesolevas soovitus eesmärgi saavutamiseks sätestatud ühtse lähenemisviisiga. Reguleeriv raamistik tagab riikide reguleerivate asutuste jaoks terve rea parandusmeetmeid, mis võimaldavad neil töötada välja asjakohased

meetmed, et tulla toime turutõrgetega ja saavutada kavandatud reguleerivad eesmärgid kõikides liikmesriikides. Riikide reguleerivad asutused peavad arvesse võtma operaatorite sõlmitud kokkuleppeid, mille eesmärk on kodude või hoonete ühendamiseks kiudoptiliste võrkude kasutuselevõtu riskide hajutamine ja konkurentsi edendamine.

Ühtne lähenemisviis

4. Riikide reguleerivad asutused peaksid kasutama neile direktiivi 2002/21/EÜ artikli 5 alusel antud volitusi tagamaks, et märkimisväärse turujõuga operaator esitab järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudele ülemineku käigus asjakohaste regulatiivsete parandusmeetmete väljatöötamiseks kogu vajaliku teabe, näiteks teabe võrgutopoloogia või kaablikanalisisatsioonide kättesaadavuse kavandatud muudatuste kohta.
5. Soovituses 2007/879/EÜ sätestatud turgude 4 ja 5 läbivaatamisel tuleks võtta arvesse järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrke ning riigi reguleeriv asutus peaks tegema seda koordineeritult ja õigeaegselt. Riikide reguleerivad asutused peaksid tagama, et turgude 4 ja 5 jaoks määratud meetmed on üksteisega kooskõlas.
6. Kui asjakohastest turuanalüüsistest tuleneb, et turutingimused on üldiselt ühtlased, peaksid riikide reguleerivad asutused asjakohaste ülevaatamise ajavahemike jooksul kohaldama ühtset regulatiivset lähenemisviisi. Kui see on võimalik, peaksid riikide reguleerivad asutused oma otsustes selgitama, kuidas nad kavatsevad turgude 4 ja 5 parandusmeetmeid vastavalt tõenäolistele turutingimuste muutustele tulevastele turgude läbivaatamistele kohandada.
7. Ettevõtja tsiviilehituse infrastruktuurile ja lõppsegmentidele juurdepääsu võimaldamisel direktiivi 2002/21/EÜ artikli 12 raames sümmeetriliste meetmete kohaldamisel peaksid riikide reguleerivad asutused võtma direktiivi 2002/19/EÜ artikli 5 kohased rakendusmeetmed.
8. Kui kiudoptika võetakse kasutusele täiesti uute objektide juurdepääsuvõrkudes, ei tohiks riikide reguleerivad asutused nõuda märkimisväärse turujõuga operaatorilt olemasolevate kohustuste, sh universaalteenuse osutamise kohustuste täitmiseks täiendava paralleelse vasepõhise võrgu kasutuselevõttu, vaid peaksid lubama mis tahes olemasolevate reguleeritud toodete või teenuste osutamist kiudoptika teel funktsionaalselt võrdväärsete toodete või teenuste abil.

Geograafilised erinevused

9. Riikide reguleerivad asutused peaksid uurima erinevate geograafiliste piirkondade konkurentsitingimuste erinevusi eesmärgiga määrata kindlaks, kas riigisest geograafiliste turgude kindlaksmääramine või erinevate parandusmeetmete kohaldamine on põhjendatud. Kui konkurentsitingimuste erinevused on püsivad ja märkimisväärsed, peaksid riikide reguleerivad asutused määrama kindlaks riigisisesed

geograafilised turud kooskõlas soovitusega 2007/879/EÜ. Muudel juhtudel peaksid riikide reguleerivad asutused jälgima, kas järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõtt ja sellele järgnev konkurentsitingimuste areng geograafiliselt määratletud turul annavad alust erinevate parandusmeetmete kohaldamiseks.

10. Kui turul 5 on varem määratud kindlaks turu 4 juurdepääsutoodetel põhinevad riigisisesed geograafilised turud või parandusmeetmed ning need võivad muutuda järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõttuga üleliigseks, tuleks vastavad segmendid või parandusmeetmed läbi vaadata.

Mõisted

11. Käesolevas soovituses kasutatakse järgmisi mõisteid:

„järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgud” – traadiga juurdepääsuvõrgud, mis koosnevad kas tervikuna või osaliselt optilistest elementidest ja mis on võimelised pakkuma tõhustatud (näiteks suurema läbilaskevõimega) lairibajuurdepääsu teenuseid võrreldes nende teenustega, mida pakutakse olemasolevate koaksiaalkaablil põhinevate võrkude kaudu. Enamikul juhtudel on järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgud juba olemasoleva vasepõhise või koaksiaalse juurdepääsuvõrgu täienduse tulemus;

„tsiviilehituse infrastruktuur” – kliendiliini füüsilised seadmed, mida elektroonilise side operaator kasutab kliendiliini kaablite, näiteks vasktraatide, kiudoptiliste ja koaksiaalkaablite jaoks. See viitab üldjuhul (aga mitte ainult) maa-alustele või maaapealsetele varadele, näiteks alamkaablikanalisisatsioonid, kaablikanalisisatsioonid, kaablikaevud ja poolused;

„kaablikanalisisatsioon” – maa-alune toru või kaablikarbik, mida kasutatakse (kiudoptilise, vase või koaksiaal-) kaabli hoidmiseks tuum- või juurdepääsuvõrkudes;

„kaablikaevud” – üldjuhul kaanega auk, mille kaudu isik võib siseneda maa-alusesse seadmeruumi, milles asub ristühenduste loomise juurdepääsupunkt, või mida kasutatakse maa-aluste elektroonilise side kaablite hooldamiseks;

„regionaalne ühenduspunkt” (*Metropolitan Point of Presence, MPoP*) – järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu operaatori juurdepääsu- ja magistraalvõrkude ühenduspunkt. See on vasepõhiste juurdepääsuvõrkude peajaoturi vaste. Kõik järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu abonendi ühendused kindlas piirkonnas (üldjuhul kas linn või linnaosa) on tsentraliseeritud regionaalse ühenduspunkti optilisele jaotusraamile (*Optical Distribution Frame, ODF*). Optilisest jaotusraamist ühendatakse järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kontuurid nimetatud juurdepääsuvõrgu operaatori või muude operaatorite magistraalvõrgu seadmetega, näiteks vahepealsete tagasiühendusliidude abil, kui seadmed ei asu ühiselt regionaalses ühenduspunktis;

„jaotuspunkt” – järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu vahesõlm, milles poolitatakse üks või mitu regionaalset ühenduspunkti (fiidersegment) saabuvat kiudoptilist kaablit ning jaotatakse need lõppkasutajate asukohtadega ühendamiseks (lõppsegment). Jaotuspunkt on üldjuhul seotud mitme hoone või majaga. See võib asuda kas hoone all (korterelamu korral) või tänaval. Jaotuspunktides paiknevad jaoturid, mis seostavad rippkaablid ja mõnel juhul toiteta seadmed, näiteks optilised jagurid;

„lõppsegment” – järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu segment, mis ühendab lõppkasutajate asukohad esimese jaotuspunktiga. Lõppsegment hõlmab seega hoonesiseseid püstkaableid ja võimalik, et ka rõhtkaableid, mis suunduvad hoone keldris või läheduses asuvas kaablikaevus paiknemasse optilisse jagurisse;

„FTTH” ehk „valguskaabelühendus koju” – juurdepääsuvõrk, mis koosneb kiudoptilistest liinidest juurdepääsuvõrgu fiider- ja lõppsegmentides, st ühendab kliendi ruume (maja või korterit korterelamus) kiudoptilise liini abil regionaalse ühenduspunktiga. Käesoleval juhul viitab FTTH nii kodukasutajale mõeldud valguskaabelühendusele kui ka hooneni mõeldud valguskaabelühendusele (*fibre-to-the-building*, FTTB);

„mitmekiuline FTTH” – kiudoptika kasutamise vorm, mille korral investeerija võtab nii juurdepääsuvõrgu fiider- kui ka lõppsegmentis kasutusele rohkem kiudoptilisi liine, kui ta ise vajab, eesmärgiga müüa teistele operaatoritele juurdepääsu täiendavatele kiudoptilistele liinidele, seda eelkõige tühistamatute kasutusõiguste (*indefeasible rights of use*, IRU) vormis;

„FTTH kaasinvesteeringud” – kokkulepe sõltumatute elektrooniliste sideteenuste pakujate vahel eesmärgiga võtta FTTH-võrgud ühiselt kasutusele, seda eelkõige hõreda asutusega aladel. Kaasinvesteeringud hõlmavad erinevaid õiguslikke kokkuleppeid, kuid üldjuhul ehitavad kaasinvesteeringud võrguinfrastruktuuri ning jagavad füüsilist juurdepääsu kõnealusele infrastruktuurile.

Juurdepääs füüsilisele võrguinfrastruktuuri hulgimüügile (turg 4)

12. Kui turul 4 leitakse märkimisväärse turujõuga ettevõtja, peaksid riikide reguleerivad asutused kehtestama asjakohased parandusmeetmed, võttes eelkõige arvesse allpool sätestatud põhimõtteid.

Juurdepääs märkimisväärse turujõuga operaatori tsiviilehituse infrastruktuurile

13. Kui saadaval on piisavalt kaablikanalisatsiooni mahtu, peaksid riikide reguleerivad asutused volitama juurdepääsu tsiviilehituse infrastruktuurile. Juurdepääs tuleks võimaldada kooskõlas II lisas sätestatud võrdvärsuse põhimõttega.
14. Riikide reguleerivad asutused peaksid tagama, et juurdepääs olemasolevale tsiviilehituse infrastruktuurile võimaldatakse kulupõhiste hindadega kooskõlas I lisaga.

15. Kui on esitatud taotlus tsiviilehituse infrastruktuurile juurdepääsu käsitleva standardpakkumise saamiseks, peaksid riikide reguleerivad asutused andma volituse sellise pakkumise jaoks võimalikult kiiresti. Standardpakkumine tuleks teha mitte hiljem kui kuus kuud pärast sellekohast taotlust.

16. Riikide reguleerivad asutused peaksid kooskõlas turunõudlusega julgustama või, kui see on riikliku õiguse kohaselt seaduslikult võimalik, kohustama märkimisväärse turujõuga operaatorit tagama tsiviilehituse infrastruktuuri ehitamisel piisav maht, et võimaldada teistel operaatoritel kõnealuseid seadmeid kasutada.

17. Riikide reguleerivad asutused peaksid tegema koostööd teiste ametiasutustega eesmärgiga luua kõnealusel turul või turusegmentis kiudoptiliste võrkude kasutuselevõttu võimaldavate kõigi tsiviilehituse infrastruktuuride geograafilise asukoha, olemasoleva mahu ja muude füüsiliste omaduste kohta teavet sisaldav andmebaas. Kõigil operaatoritel peaks olema juurdepääs kõnealusele andmebaasile.

Juurdepääs lõppsegmentidele FTTH korral

18. Kui märkimisväärse turujõuga operaator kasutab FTTHd, peaks riigi reguleeriv asutus lisaks tsiviilehituse infrastruktuurile juurdepääsu volitamisele võimaldama juurdepääsu märkimisväärse turujõuga operaatori juurdepääsuvõrgu lõppsegmentidele, sh kaablitele hoonetes. Selleks peaksid riikide reguleerivad asutused kohustama märkimisväärse turujõuga operaatorit esitama üksikasjaliku teabe oma juurdepääsuvõrgu arhitektuuri kohta ning määrama pärast võimalike juurdepääsu taotlejatega sobilike pääsupunktide osas konsulteerimist kindlaks, kus juurdepääsuvõrgu lõppsegmenti juurdepääsu volitamisega seotud jaotuspunkt peab asuma, kooskõlas direktiivi 2002/19/EÜ artikli 12 lõikega 1. Seejuures peaksid riikide reguleerivad asutused võtma arvesse asjaolu, et jaotuspunkt peab võimaldama piisaval arvul ühendusi lõppkasutajatega, et olla juurdepääsu taotlejale majanduslikult otstarbekas.

19. Märkimisväärse turujõuga operaator peaks olema kohustatud tagama juurdepääsu jaotuspunktidele kooskõlas II lisas sätestatud võrdvärsuse põhimõttega. Kui on esitatud taotlus lõppsegmentidele juurdepääsu käsitleva standardpakkumise saamiseks, peaksid riikide reguleerivad asutused andma volituse sellise pakkumise jaoks võimalikult kiiresti. Standardpakkumine tuleks teha mitte hiljem kui kuus kuud pärast sellekohase taotluse tegemist.

20. Riikide reguleerivad asutused peaksid tagama, et juurdepääs lõppsegmentidele võimaldatakse kulupõhiste hindadega kooskõlas I lisaga.

21. Riikide reguleerivad asutused peaksid kooskõlas turunõudlusega julgustama või, kui see on riikliku õiguse alusel seaduslikult võimalik, kohustama märkimisväärse turujõuga operaatorit võtma lõppsegmentis kasutusele mitu kiudoptilist liini.

Eraldatud valguskaabelühendustele juurdepääs FTTH korral

22. Vastavalt direktiivis 2002/19/EÜ ⁽¹⁾ sätestatud põhimõtetele peaksid riikide reguleerivad asutused põhimõtteliselt volitama eraldatud valguskaabelühendustele juurdepääsu, kui märkimisväärsel turujõuga operaator võtab FTTH kasutusele. Mis tahes erandid võivad olla õigustatud ainult geograafilistes piirkondades, kus mitme alternatiivse infrastruktuuri, näiteks FTTH-võrgu ja/või kaabli olemasolu koos konkurentsivõimeliste juurdepääsupakkumistega annab järgneval turul tõenäoliselt tulemuseks toimiva konkurentsi. Eraldatud valguskaabelühendustele juurdepääsu kehtestamisega peaksid kaasnema asjakohased meetmed, mis tagavad ühispaiknemise ja tagasiühenduse. Juurdepääs tuleks võimaldada võrgu kõige sobivamas punktis, mis on üldjuhul regionaalne ühenduspunkt (MPoP).
23. Riikide reguleerivad asutused peaksid volitama eraldatud valguskaabelühendustele juurdepääsu, olenemata märkimisväärsel turujõuga operaatori kasutatavast võrguarhitektuurist ja -tehnoloogiast.
24. Olemasolevat kliendiliini eraldamise standardpakkumist tuleks eraldatud valguskaabelühendustele juurdepääsu hõlmamiseks võimalikult kiiresti täiendada. Direktiivi 2002/19/EÜ II lisas sätestatakse kliendiliini eraldamise standardpakkumise kohustuslikku ossa kuuluvate ja valguskaabelühendusele eraldatud juurdepääsule *mutatis mutandis* kohustuslikult kehtivate tingimuste minimaalne nimekiri. Standardpakkumine tuleks teha võimalikult kiiresti ja igal juhul mitte hiljem kui kuus kuud pärast seda, kui riigi reguleeriv asutus on kehtestanud juurdepääsu andmise kohustuse.
25. Eraldatud valguskaabelühendustele juurdepääsu hind peaks olema kulupõhine. Riikide reguleerivad asutused peaksid eraldatud valguskaabelühendustele juurdepääsu hinna määramisel võtma asjakohaselt arvesse märkimisväärsel turujõuga operaatorile tekkinud täiendavat ja mõõdetavat investeerimisriski. Põhimõtteliselt peaks kõnealune risk väljenduma I lisas sätestatud asjakohase investeeringu kapitalikuludes sisalduvas lisatasus.
26. Riikide reguleerivad asutused peaksid investeerimisriski hajutamiseks hindama ka märkimisväärsel turujõuga operaatori pakutud hinnakujunduskavasid. Riikide reguleerivad asutused peaksid kõnealuste kavadega nõustuma ainult juhul, kui nad on veendunud, et märkimisväärsel turujõuga operaator on esitanud investeerimisega seoses kogu asjakohase teabe, ja ainult juhul, kui kõnealustel kavadel ei ole diskrimineerivat või välistavat mõju. Kõnealuste hinnakujunduskavade hindamiskriteeriumid on sätestatud I lisas.
27. Sellisel juhul peavad riikide reguleerivad asutused tagama, et hulgimüügi- ja jaemüügihindade vahele jääb piisav erinevus, et tõhusal konkurendil oleks võimalik turule siseneda. Riikide reguleerivad asutused peaksid seega kontrollima märkimisväärsel turujõuga operaatori hinnakujunduse käitumist korralikult määratletud hinnakruvikatse kohaldamise teel asjakohase ajavahemiku jooksul. Riikide reguleerivad asutused peaksid eelnevalt kindlaks määrama imputeerimis-

katse käigus kasutava meetodika, hinnakruvikatse parameetrid ja tuvastatud hinnakruvi korral kasutatavad parandusmeetmed.

28. Kui mitme kaasinvesteeri poolt mitmekiulistel liinidel põhinevate FTTH-võrkude ühise kasutuselevõtuga hõlmatud valdkonna konkurentsitingimused on märkimisväärselt erinevad, st piisavad eraldi geograafilise turu kindlaksmääramise õigustamiseks, peaksid riikide reguleerivad asutused turuanalüüsi käigus uurima, kas seoses kaasinvesteeringutest tuleneva infrastruktuuri konkurentsitasemega on kõnealusel turul märkimisväärsel turujõuga operaatori kindlaksmääramine õigustatud. Sellega seoses peaksid riikide reguleerivad asutused eelkõige uurima, kas igal kaasinvesteerial on kindel võrdväärne ja kulupõhine juurdepääs ühisele infrastruktuurile ja kas kaasinvesteeriad konkureerivad tõhusalt järgneval turul. Nad peaksid samuti uurima, kas kaasinvesteeriad tagavad piisavalt kaablikanaliseerimise mahtu kolmandatele isikutele kasutamiseks ning annavad kõnealusele mahule kulupõhise juurdepääsu.

Juurdepääsukohustused FTTN-võrgu korral

29. Riikide reguleerivad asutused peaksid kehtestama eraldatud juurdepääsu kohustuse vasepõhistele alamliinidele. Vasepõhistele alamliinide komplektist eraldamise parandusmeetmed peaksid täiendama tagasiühenduse meetmed, sh kiudoptiline ja Etherneti tagasiühendus, kui see on asjakohane, ja täiendavad parandusmeetmed, mis tagavad selle tõhususe ja otstarbekuse, näiteks mittediskrimineeriv juurdepääs ühispaiknemise seadmetele või nende puudumisel võrdväärse ühispaiknemise seadmetele. Standardpakkumine tuleks teha võimalikult kiiresti ja igal juhul mitte hiljem kui kuus kuud pärast seda, kui riigi reguleeriv asutus on kehtestanud juurdepääsu andmise kohustuse.
30. Kui riikide reguleerivad asutused kehtestavad vasepõhistele alamliinide komplektist eraldamise kohustuse, tuleks märkimisväärsel turujõuga operaatorilt nõuda olemasoleva kliendiliini eraldamise standardpakkumise täiendamist kõigi vajalike elementidega. Kõigile elementidele juurdepääsu hind peaks olema kulupõhine kooskõlas I lisaga.

Lairibale juurdepääsu hulgimüük (turg 5)

31. Kui turul 5 leitakse märkimisväärsel turujõuga ettevõtja, tuleks lairibale juurdepääsu hulgimüügi parandusmeetmed säilitada või neid muuta olemasolevate teenuste ja nendega seotud asendusteenuste jaoks. Riikide reguleerivad asutused peaksid käsitlema lairibale juurdepääsu hulgimüüki ülikiire DSL (VDSL) abil asendusteenusena olemasoleva ainult vasepõhistele kontuuridega lairibale juurdepääsu hulgimüügile.
32. Riikide reguleerivad asutused peaksid kohustama märkimisväärsel turujõuga operaatorit muutma uued lairibale juurdepääsu hulgimüügitooteid kättesaadavaks põhimõtteliselt vähemalt kuus kuud enne seda, kui märkimisväärsel turujõuga operaator või tema jaemüügi tütarettevõtja turustab oma vastavaid järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu jaemüügi teenuseid, v.a juhul, kui mittediskrimineerimise tagamiseks on kasutusel muud kaitsemeetmed.

⁽¹⁾ Vt eelkõige põhjendus 19.

33. Riikide reguleerivad asutused peaksid volitama erinevate hulgiüügitoodete pakkumist, mida iseloomustavad kõige enam ribalaius ja järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu infrastruktuurile omaste tehnoloogiliste võimaluste kvaliteet, et võimaldada alternatiivsetel operaatoritel tõhusalt konkureerida, sh äriklassiteenuste osas.
34. Riikide reguleerivad asutused peaksid tegema koostööd, et määratleda järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude abil võimaldatud lairibale juurdepääsu hulgiüügitoodete asjakohased tehnilised spetsifikatsioonid ja esitada teavet rahvusvahelistele standardiasutustele eesmärgiga edendada vastavate tööstusstandardite väljatöötamist.
35. Riikide reguleerivad asutused peaksid põhimõtteliselt kehtestama kooskõlas I lisaga volitatud lairibale juurdepääsu hulgiüügitoodetele kulupõhisuse nõude, võttes arvesse ribalaiuse ja erinevate hulgiüügi-pakkumiste kvaliteedi erinevusi.
36. Riikide reguleerivad asutused peaksid analüüsima, kas volitatud lairibale juurdepääsu hulgiüügi kulupõhisuse kohustus on tõhusa konkurentsi saavutamiseks vajalik, kui juurdepääsu võrdväarsus on tõhusalt tagatud funktsionaalse eraldamise või muude eraldamise vormide teel. Kui kulupõhisuse nõuet ei kehtestata, peavad riikide reguleerivad asutused jälgima märkimisväärse turujõuga operaatori hinnakujundust asjakohaselt määratletud hinnakruvikatse abil.
37. Kui riikide reguleerivad asutused leiavad, et konkreetses geograafilises piirkonnas on märkimisväärse turujõuga operaatori võrgu eraldatud valguskaabelühendusele tõhus juurdepääs ning kõnealune juurdepääs tagab tõenäoliselt tõhusa konkurentsi järgneval turul, peaksid riikide reguleerivad asutused kaaluma kõnealuses piirkonnas bitivoole juurdepääsu hulgiüügi kohustuse kõrvaldamist.
38. Märkimisväärse turujõuga ettevõtja olemasolu hindamisel peaksid riikide reguleerivad asutused kaasinvesteeringute korral lähtuma punktis 28 kirjeldatud põhimõtetest.
39. Seoses turgudega 4 ja 5 kehtivad olemasolevad märkimisväärse turujõuga ettevõtjate kohustused peaksid jätkuma ja neid ei tohiks tühistada olemasoleva võrguarhitektuuri ja -tehnoloogia muutused, v.a juhul, kui märkimisväärse turujõuga operaator ja hetkel märkimisväärse turujõuga operaatori võrgule juurdepääsu omavate ettevõtjate vahel jõutakse asjakohase üleminekuväärse osas kokkuleppele. Kui kõnealust kokkulepet ei ole sõlmitud, peaksid riikide reguleerivad asutused tagama, et alternatiivseid operaatoreid teavitatakse vähemalt viis aastat (võttes vajaduse korral arvesse siseriiklikku olukorda) enne ühenduspunktide, näiteks kliendiliinide keskjaama kasutuselt kõrvaldamist. Kõnealune ajavahemik võib olla lühem kui viis aastat, kui ühenduspunktis võimaldatakse täielikult võrdväärne juurdepääs.
40. Riikide reguleerivad asutused peaksid kasutusele võtma vasespõhistelt kiudoptilistele võrkudele ülemineku läbi paistva raamistiku. Riikide reguleerivad asutused peaksid tagama, et märkimisväärse turujõuga operaatori kasutuselevõetud süsteemid ja menetlused, sh tegevuse tugisüsteemid, on kavandatud alternatiivsete teenuseosutajate järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudel põhinevatele juurdepääsutoodetele ülemineku lihtsustamiseks.
41. Riikide reguleerivad asutused peaksid kasutama neile direktiivi 2002/21/EÜ artikliga 5 antud volitusi märkimisväärse turujõuga operaatorilt teabe saamiseks mis tahes võrgumuutuste kavade kohta, mis tõenäoliselt mõjutavad konkurentsitingimusi kõnealusel turul või alamturul. Kui märkimisväärse turujõuga operaator kavatseb välja vahetada osa oma olemasolevast vasespõhisest juurdepääsuvõrgust kiudoptikal põhineva vastu ning kavatseb hetkel kasutuses olevad ühenduspunktid kasutuselt kõrvaldada, peaksid riikide reguleerivad asutused tagama direktiivi 2002/19/EÜ artikli 9 lõike 1 alusel, et märkimisväärse turujõuga operaatori võrgule juurdepääsu omavad ettevõtjad saavad oma võrkude ja võrgulaienduse kavade vastavaks kohandamiseks õigeaegselt kogu vajaliku teabe. Riikide reguleerivad asutused peaksid kindlaks määrama kõnealuse teabe vormi ja üksikasjalikkuse taseme ning tagama, et esitatud teavet käsitletakse rangelt salastatud teabena.
42. Käesolev soovitus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 20. september 2010

Üleminek

39. Seoses turgudega 4 ja 5 kehtivad olemasolevad märkimisväärse turujõuga ettevõtjate kohustused peaksid jätkuma ja neid ei tohiks tühistada olemasoleva võrguarhitektuuri ja -tehnoloogia muutused, v.a juhul, kui märkimisväärse turu-

Komisjoni nimel
asepresident
Neelie KROES

I LISA

Hinnakujunduse põhimõtted ja risk**1. JÄRGMISE PÕLVKONNA JUURDEPÄÄSUVÕRKUDELE JUURDEPÄÄSU HINNAKUJUNDUSE ÜHTSED PÕHIMÕTTED**

Direktiivi 2002/21/EÜ artikli 8 lõike 2 alusel peavad riikide reguleerivad asutused toetama konkurentsi elektrooniliste sidevõrkude, elektrooniliste sideteenuste ning nendega seotud vahendite ja teenuste pakkumisel muu hulgas infrastruktuuri tõhusate investeeringute soodustamise teel. Vastavalt direktiivi 2002/19/EÜ artikli 13 lõikele 1 peaksid riikide reguleerivad asutused kulupõhiste kohustuste kulubaasi kindlaksmääramisel kaaluma, kas asjakohase järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudele juurdepääsu infrastruktuuri dubleerimine on majanduslikult otstarbekas ja tõhus. Kui see ei ole nii, on peamine eesmärk luua tõeliselt võrdsed võimalused märkimisväärse turujõuga operaatori järgneva turu ettevõtjate ja alternatiivsete võrguettevõtjate jaoks. Järgpidev regulatiivne lähenemisviis võib seega tähendada, et riikide reguleerivad asutused kasutavad dubleeritavate või dubleerimatute varade kulupõhiste hindade arvutamisel erinevaid kulubaase või vähemalt kohandavad viimasel juhul oma kuluarvestusmeetodite aluseks olevaid parameetreid.

Kui investeeringud järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudesse olenevad kasumlikkuse osas ennustamatutest teguritest, näiteks märkimisväärselt suuremad keskmised tulud kasutaja kohta või suurenenud turuosad, peaksid riikide reguleerivad asutused hindama, kas kapitalikulud väljendavad suuremat investeerimisriski võrreldes investeeringutega praegustesse vasespõhistesse võrkudesse. Samuti võib kasutada lisamehhanisme, mis võimaldavad jaotada investeerimisriski investorite ja juurdepääsu taotlejate vahel, ning samuti suurendada turuosa, näiteks pikaajalise juurdepääsu hindade või mahuga seotud allahindluste abil. Riigi reguleeriv asutus peaks kõnealused hinnakujundusmehhanismid läbi vaatama kooskõlas allpool jaotistes 7 ja 8 sätestatud kriteeriumidega.

Kulupõhiste kohustuste jõustamiseks peaksid riikide reguleerivad asutused kehtestama vastavalt direktiivi 2002/19/EÜ artiklile 11 raamatupidamise lahuse kohustuse. Lahutatud raamatupidamine järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu infrastruktuuri ja/või teenuselementide jaoks, millele juurdepääsu volitatakse, tuleks sisse seada nii, et riigi reguleeriv asutus saab i) kindlaks teha kõigi asjakohaste varade kulud juurdepääsuhindade kindlaksmääramiseks (sh tarbimisväärtuse vähenemise ja hindamise muutused) ning ii) jälgida tõhusalt, kas märkimisväärsel turujõuga operaator annab teistele turuosalistele juurdepääsu samade tingimuste ja hindadega kui oma järgneva turu ettevõtjatele. Kõnealune jälgimine peab hõlmama hinnakruvikatse tegemist. Topeltarvestuse vältimiseks tuleks kulud jaotada kõnealustel sisenditel põhinevate eri hulgi- ja jaemüügitoodete vahel objektiivsete kriteeriumide alusel.

Riikide reguleerivad asutused peaksid hindama asjakohastele seadmetele juurdepääsu võimaldamiseks vajalikke täiendavaid kulusid. Kõnealused kulud on seotud tsiviilehituse infrastruktuurile või kiudoptikale juurdepääsu tellimise ja võimaldamisega, IT-süsteemide kasutus- ja hoolduskuludega ning hulgimüügitoote haldamisega seotud tegevuskuludega. Kõnealused kulud tuleks jaotada proportsionaalselt kõigi juurdepääsu omavate ettevõtjate vahel, sh märkimisväärsel turujõuga operaatori järgneva turu ettevõtjad.

2. TSIVIILEHITUSE INFRASTRUKTUURILE JUURDEPÄÄSU HINNAKUJUNDUS

Juurdepääsu turu 4 märkimisväärsel turujõuga operaatori olemasolevale tsiviilehituse infrastruktuurile tuleks anda kulupõhiste hindade alusel. Riikide reguleerivad asutused peaksid reguleerima tsiviilehituse infrastruktuurile juurdepääsu hindu kooskõlas eraldatud vasespõhise kliendiliinile juurdepääsu hinnakujunduseks kasutatava meetodikaga. Riikide reguleerivad asutused peaksid tagama, et juurdepääsuhinnad väljendavad märkimisväärsel turujõuga operaatori tegelikult kantud kulusid. Riikide reguleerivad asutused peaksid eelkõige võtma arvesse märkimisväärsel turujõuga operaatori asjakohase infrastruktuuri tegelikku kasutusaega ja võimalikke kasutuselevõtusäaste. Juurdepääsuhinnad peaksid väljendama kõnealuse infrastruktuuri tegelikku väärtust, sh selle tarbijaväärtuse vähenemist.

Tsiviilehituse infrastruktuurile juurdepääsu hinna määramisel ei tohiks riikide reguleerivad asutused pidada riskiprofiili erinevaks vasespõhise infrastruktuuri omast, välja arvatud juhul, kui märkimisväärsel turujõuga operaator pidi järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kasutuselevõtuks kandma tsiviilehitusega seotud erikulusid, mis ületasid tavapärased hooldekulusid.

3. LÕPPSEGMENTILE JUURDEPÄÄSU HINNAKUJUNDUS FTTH KORRAL

Riikide reguleerivad asutused peaksid määrama jaotuspunktile juurdepääsu hinnad kooskõlas eraldatud vasespõhise kliendiliinile juurdepääsu hinnakujunduseks kasutatava meetodikaga. Riikide reguleerivad asutused peaksid tagama, et juurdepääsuhinnad väljendavad märkimisväärsel turujõuga operaatori tegelikult kantud kulusid, sh kui see on asjakohane, suuremate riskipreemiate määramist märkimisväärsel turujõuga operaatorile tekkiva mis tahes täiendava või mõõdetava riski väljendamiseks.

4. REGIONAALSE ÜHENDUSPUNKTI KIUOPTIKALE JUURDEPÄÄSU HINNAKUJUNDUS FTTH KORRAL (ERALDATUD VALGUSKAABELÜHENDUSED)

Eraldatud valguskaabelühendustele juurdepääsu hindade määramisel peaksid riikide reguleerivad asutused kaasama suurema riskipremia märkimisväärse turujõuga operaatorile tekkinud mis tahes täiendavate ja mõõdetavate investeerimisriskide vältendamiseks. Riskipremia tuleks arvestada kooskõlas allpool jaotises 6 kirjeldatud meetoditega. Vastavalt jaotistele 7 ja 8 võib võimaldada täiendavat hindade paindlikkust.

Mittediskrimineerimise põhimõtte alusel peaks märkimisväärse turujõuga operaatori järgneva turu ettevõtjalt nõutud hind olema sama mis kolmandalt isikult nõutud hind.

5. VASEPÕHISTELE ALAMLIINIDELE JUURDEPÄÄSU HINNAKUJUNDUS FTTN KORRAL

Riikide reguleerivad asutused peaksid kehtestama kulupõhise juurdepääsu kõigile elementidele, mis on vajalikud alamliini eraldamise võimaldamiseks, sh tagasiühenduse meetmed ja täiendavad parandusmeetmed, näiteks mittediskrimineeriv juurdepääs ühispaiknemise seadmetele või nende puudumisel võrdväärse ühispaiknemise seadmetele.

Reguleeritud juurdepääsuhinnad ei tohiks olla kõrgemad kui tõhusa operaatori kantud kulud. Sel eesmärgil võivad riikide reguleerivad asutused kaaluda kõnealuste kulude hindamist nn alt-üles mudeli või võrdlusuuringute abil, kui need on võimalikud.

Vasepõhisele alamliinile juurdepääsu hinna määramisel ei tohiks riikide reguleerivad asutused pidada riskiprofiili erinevaks olemasoleva vasepõhise infrastruktuuri omast.

6. RISKIPREMIA MÄÄRAMISE KRITEERIUMID

Investeeringusriskiga seoses tuleks kapitalikulude hulka arvata riskipremia. Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudesse investeerimisele eelnev kapitalikasum peaks tagama tasakaalu ettevõtjatele investeerimiseks piisavate stiimulite andmise (mis viitab piisavalt kõrgele tulumäärale) ning jaotamise tõhususe, jätkusuutliku konkurentsivõime ja maksimaalsete tarbijakasude edendamise (mis viitab piiratud tulumäärale) vahel. Selleks peaksid riikide reguleerivad asutused, kui see on õigustatud, kaasama investeeringute tasuvuse perioodi vältel lisatasu, mis väljendab investeerimisriski, praegu tehtavatesse eraldatud kliendiliinile juurdepääsu hinna määramise kapitali kaalutud keskmise hinna (WACC) arvutustesse. Kaalutud keskmise hinna arvutamise tuluallikate kalibreerimisel peaks võtma arvesse kasutatud kapitali kõiki mõõtmekriteeriume, sh kohaseid tööjõukulusid, ehituskulusid, eeldatavat tõhususe paranemist ja lõppvarade väärtust kooskõlas direktiivi 2002/19/EÜ põhjendusega 20.

Riikide reguleerivad asutused peaksid muu hulgas hindama investeerimisriski, võttes arvesse järgmisi ebakindlustegureid: i) jae- ja hulgimüügi nõudlusega seotud ebakindlus; ii) kasutuselevõtu, tsiviilehitustööde ja teostamise juhtimisega seotud kulude ebakindlus; iii) tehnoloogilise arenguga seotud ebakindlus; iv) turudünaamika ja areneva konkurentsiolekuga seotud ebakindlus, näiteks infrastruktuuril põhineva ja/või kaablipõhise konkurentsi määr; v) makromajanduslik ebakindlus. Nimetatud tegurid võivad aja jooksul muutuda ja seda eelkõige vastavalt sellele, kuidas järk-järgult suurenevat jae- ja hulgimüügi nõudlust rahuldatakse. Riikide reguleerivad asutused peaksid seega olukorra regulaarselt üle vaatama ja riskipremiat aja jooksul kohandama, võttes arvesse eespool kirjeldatud tegurite muutusi.

Sellised kriteeriumid nagu mastaabisääst (eelkõige ainult linnapiirkondades tehtud investeeringute korral), suur jaemüügi turu osa, kontroll oluliste infrastruktuuride üle, tegevuskulude (OPEX) säästus, tulud kinnisvara müügist ja eelisjuurdepääsu olemine aksia- ja võlaturgudele, leevendavad tõenäoliselt märkimisväärse turujõuga operaatori riski seoses järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudesse tehtavate investeeringutega. Riikide reguleerivad asutused peaksid kõnealuseid aspekte riskipremia läbivaatamisel samuti korrapäraselt ümber hindama.

Eespool kirjeldatud kaalutlused kehtivad eelkõige FTTH-investeeringute korral. Teisest küljest on investeeringud FTTNi, mis tähendab olemasoleva juurdepääsuvõrgu osalist täiendamist (näiteks VDSL), üldjuhul märkimisväärselt madalama riskiprofiiliga kui FTTH-investeeringud (vähemalt tihedama asustusega piirkondades). Eelkõige on FTTN/VDSL kaudu edastatava ribalaiuse nõudluse osas vähem ebakindlust ning üldised kapitalinõuded on väiksemad. Seetõttu, kuigi FTTNi/VDSLil põhinevate lairibale juurdepääsu hulgimüügi reguleeritud hindade korral tuleb mis tahes asjaomast investeerimisriski arvesse võtta, ei tohi kõnealust riski pidada samalaadseks FTTH-põhiste hulgimüügi juurdepääsutoodetega seotud riskiga. FTTNi/VDSLil põhinevate lairibale juurdepääsu hulgimüügi hindade riskipremia määramisel peaksid riikide reguleerivad asutused võtma nimetatud tegureid asjakohaselt arvesse ning ei tohiks põhimõtteliselt kiita heaks jaotistes 7 ja 8 kirjeldatud hinnakujunduskavasid. Riikide reguleerivad asutused peaksid oma riskipremia kindlaksmääramise meetodite suhtes avalikkusega konsulteerima.

7. PIKAAJALISE JUURDEPÄÄSU HINNAKUJUNDUSE HINDAMISE KRITERIUMID FTTH KORRAL

Pikaajalisel juurdepääsul põhineva riski osas kohandatud hinnad võivad erineda juurdepääsukohustuste võtmise aja alusel. Pikaajaliste juurdepääsulepingute hind juurdepääsuliini kohta on madalam kui lühiajaliste juurdepääsulepingute korral. Pikaajalise juurdepääsu hinnad peaksid ainult väljendama investeerija riski vähenemist ning seega ei tohi need olla madalamad kui kulupõhised hinnad, millele ei ole lisatud investeeringute süsteemset riski väljendavat suuremat riskipremiat. Pikaajaliste lepingute korral saavad lepingu sõlmijad täieliku kontrolli füüsiliste varade üle ning see annab neile samuti võimaluse tegeleda teisese kaubandusega. Lühiajalised lepingud peavad olema saadaval ilma pikaajaliste kohustusteta ning seega on nende hind üldjuhul juurdepääsuliini kohta kõrgem ning juurdepääsuhinnad väljendavad kõnealuse juurdepääsu vormiga seotud paindlikkuse väärtust, millest juurdepääsu taotleja kasu saab.

Märkimisväärse turujõuga operaator võib pikaajalise juurdepääsu hinnakujundust siiski aja jooksul kuritarvitada, müües jaemüügiteenuseid reguleeritud hulgimüügiteenustest odavamalt hinnaga (kuna ta määrab oma järgneva turu ettevõtjatele hinnad pikaajaliste kohustuste alusel) ja takistades seeläbi sisuliselt turule juurdepääsu. Lisaks sellele tekivad väiksema kliendibaasiga ja ebakindlate äriväljavaadetega alternatiivsetele ettevõtjatele suuremad riskitasemed. Neil ei pruugi pikaajaline ostmise võimalik olla. Seega võib neil osutada vajalikuks investeeringutega viivitamine ja reguleeritud juurdepääsu ostmise hilisemas etapis.

Sellest tulenevalt on pikaajalise juurdepääsu hinnakujundus vastuvõetav ainult juhul, kui riikide reguleerivad asutused tagavad järgmiste tingimuste täitmise:

- a) pikaajaliste kohustuste hinnad väljendavad ainult investeerija riski vähenemist;
- b) asjakohase ajavahemiku jooksul on hulgi- ja jaemüügi hindade vahel piisav erinevus, et võimaldada tõhusal konkurendil järgnevale turule siseneda.

8. MAHUPÕHISE ALLAHINDLUSE HINDAMISE KRITERIUMID FTTH KORRAL

Mahupõhise allahindluse osas riskile kohandatud juurdepääsuhinnad väljendavad asjaolu, et investeerimisriskid vähenevad kindlas piirkonnas juba müüdud valguskaabelühenduste koguarvu suurenemisel. Investeerimisriskid on tihedalt seotud kasutamata jäänud valguskaabelühenduste arvuga. Mida suurem on kasutatud valguskaabelühenduste osakaal, seda madalam on risk. Juurdepääsuhinnad võivad seega tulenevalt ostetud mahust erineda. Lubatud võiks olla ainult üks allahindlustase, mis on saadaval ühtse hinnaga liini kohta kõigile nõuetekohastele operaatoritele. Riikide reguleerivad asutused peaksid tegema kindlaks sellise mahupõhise allahindluse saamiseks vajaliku ostetavate liinide arvu, võttes arvesse hinnangulist minimaalset tegevusulatust, mis on vajalik juurdepääsu taotlejale tõhusaks konkureerimiseks turul, ja vajadust säilitada turustruktuur tõhusa konkurentsi tagamiseks piisava arvu nõuetekohaste operaatoritega. Mahupõhine allahindlus peaks väljendama ainult investeerija riski vähenemist ning seega ei tohi tulemuseks olla juurdepääsuhinnad, mis on madalamad kui kulupõhised hinnad, millele ei ole lisatud investeeringute süsteemset riski väljendavat suuremat riskipremiat. Võttes arvesse, et riskipremia peaks üldjuhul jaemüügi üldise suurenemise ja hulgimüügi nõudlusele vastamise korral vähenema, peaks mahupõhine allahindlus samuti vastavalt sellele vähenema ning see ei pruugi olla enam õigustatud, kui jae- ja hulgimüüginõudlus laialdaselt rahuldatakse.

Riikide reguleerivad asutused võivad mahupõhise allahindluse heaks kiita ainult järgmiste tingimuste täitmise korral:

- a) üks mahupõhine allahindlus arvutatakse ühe piirkonna kohta, mille suuruse määravad kindlaks riikide reguleerivad asutused, võttes arvesse riigi olukorda ja võrgu ülesehitust, ja see kehtib võrdselt kõigile juurdepääsu taotlejatele, kes on valmis ostma asjakohases piirkonnas vähemalt allahindlust võimaldavas koguses liine;
- b) mahupõhine allahindlus väljendab ainult investeerija riski vähenemist;
- c) asjakohase ajavahemiku jooksul on hulgi- ja jaemüügi hindade vahel piisav erinevus, et võimaldada tõhusal konkurendil turule siseneda.

II LISA

Võrdväärsuse põhimõtte rakendamine järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude väljaarendamise eesmärgil märkimisväärsesse turujõuga operaatori tsiviilehituse infrastruktuurile juurdepääsu võimaldamisel**1. VÖR DVÄÄRSUSE PÕHIMÕTE**

Juurdepääs märkimisväärsesse turujõuga operaatori tsiviilehituse infrastruktuurile võib olla järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõtul oluliseks ajendiks. Turule tulijatele ja märkimisväärsesse turujõuga operaatorile võrdsete võimaluste loomiseks on tähtis, et kõnealune juurdepääs võimaldatakse rangelt võrdväärsel alusel. Riikide reguleerivad asutused peaksid nõudma märkimisväärsesse turujõuga operaatorilt tema tsiviilehituse infrastruktuurile juurdepääsu võimaldamist samadel tingimustel kui asutusesisestele ja kolmandatest isikutest juurdepääsu taotlejatele. Eelkõige peaks märkimisväärsesse turujõuga operaator jagama kogu infrastruktuuriomadusi käsitlevat vajalikku teavet ning kohaldama juurdepääsu tellimisel ja võimaldamisel sama menetlust. Võrdväärsuse põhimõtte nõuetekohasel rakendamisel on määrava tähtsusega standardpakkumised ja teenusetasandi kokkulepped. Samas on tähtis, et märkimisväärsesse turujõuga operaator ei kasutaks tema käsutuses olevat mis tahes ebaühtlast teavet kolmandatest isikutest juurdepääsu taotlejate väljaarendamise kavade kohta põhjendamatu kaubandusliku eelise saamiseks.

2. TEAVE TSIVIILEHITUSE INFRASTRUKTUURI JA JAOTUSPUNKTIDE KOHTA

Märkimisväärsesse turujõuga operaator peaks võimaldama kolmandatest isikutest juurdepääsu taotlejatele samas ulatuses teavet oma tsiviilehituse infrastruktuuri ja jaotuspunktide kohta, kui on asutusesiselt saadaval. Kõnealune teave peaks hõlmama tsiviilehituse infrastruktuuri korraldust ning infrastruktuuri aluseks olevate erinevate elementide tehnilisi omadusi. Võimaluse korral tuleks esitada kõnealuste elementide, sh kaablikanalisisatsioonide, pooluste ja muude füüsiliste varade (näiteks hooldusruumid) geograafiline asukoht ning kaablikanalisisatsioonides olev vaba ruum. Samuti tuleks esitada jaotuspunktide geograafiline asukoht ja ühendatud hoonete nimekiri.

Märkimisväärsesse turujõuga operaator peaks kirjeldama kõiki sekkumiseeskirju ja tehnilisi tingimusi, mis on seotud tema tsiviilehituse infrastruktuurile ja jaotuspunktidele ning infrastruktuuri aluseks olevatele elementidele juurdepääsuga ja nende kasutamisega. Asutusesisestele juurdepääsu taotlejatele ja kolmandatest isikutest juurdepääsu taotlejatele peaksid kehtima samad eeskirjad ja tingimused.

Märkimisväärsesse turujõuga operaator peaks tagama teabele asjakohase juurdepääsu võimaldamiseks vajalikud vahendid, näiteks kergesti kättesaadavad kataloogid, andmebaasid või veebiportaalid. Teavet tuleks infrastruktuuri muutuste ja arengu ning edasise kogutud teabe edastamiseks regulaarselt ajakohastada. Seda eelkõige märkimisväärsesse turujõuga operaatori või teiste juurdepääsu taotlejate kiudoptika kasutuselevõtu projektide korral.

3. JUURDEPÄÄSU TELLIMINE JA VÕIMALDAMINE

Märkimisväärsesse turujõuga operaator peaks rakendama kõiki menetlusi ja vahendeid, mis on seotud tema tsiviilehituse infrastruktuurile ja jaotuspunktidele ning infrastruktuuri aluseks olevatele elementidele tõhusa juurdepääsu võimaldamisega ja nende kasutamisega. Eelkõige peaks märkimisväärsesse turujõuga operaator võimaldama kolmandatest isikutest juurdepääsu taotlejatele otsetellimist, vahendite eraldamise ja veahalduse süsteeme, mis on võrdväärsed asutusesisestele juurdepääsu taotlejatele võimaldatutega. See peaks hõlmama meetmeid praegu kasutatavate kaabikanalisisatsioonide ülekoormamise vältimiseks.

Kolmandatest isikutest juurdepääsu taotlejalt saadud taotlused, mis käsitlevad tsiviilehituse infrastruktuuri, jaotuspunktide ja infrastruktuuri aluseks olevate erinevate elementidega seotud teavet, juurdepääsu ja kasutamist, tuleks läbi vaadata sama ajavahemiku jooksul kui asutusesisestelt juurdepääsu taotlejalt saadud samaväärsed taotlused. Samuti tuleks tagada taotluste edenemise samaväärne jälgitavus ning eitada vastused peaksid olema objektiivselt põhjendatud.

Märkimisväärsesse turujõuga operaatori teabesüsteemides tuleks salvestada aruandlus taotluste käsitlemise kohta ning see teave peaks olema riigi reguleerivale asutusele kättesaadav.

4. TEENUSETASANDI NÄITAJAD

Märkimisväärsesse turujõuga operaatori tsiviilehituse infrastruktuurile juurdepääsu ja selle kasutamise tagamiseks võrdsetel alustel tuleks määrata kindlaks ja arvutada nii asutusesiseste kui ka kolmandatest isikutest juurdepääsu taotlejate teenusetasandi näitajad. Teenusetasandi näitajad peaksid mõõtma märkimisväärsesse turujõuga operaatori vastuvõtlikkust selliste tegevuste teostamiseks, mis on vajalikud tema tsiviilehituse infrastruktuurile juurdepääsu võimaldamiseks. Eesmärgiks olevad teenusetasandid tuleks juurdepääsu taotlejatega kokku leppida.

Teenusetasandi näitajad peaksid hõlmama infrastruktuurielementide, sh kaablikanalisisatsioonide, pooluste ja muude füüsiliste varade (näiteks kaablikaevude), või jaotuspunktide kättesaadavust käsitleva teabe saamise taotlustele vastamise viivitusi; infrastruktuurielementide kasutamise otstarbekuse taotlustele vastamise viivitusi; juurdepääsu ja infrastruktuurielementide kasutamise taotlustele reageerimise ulatust; veaparandusprotsesside reageerimise ulatust.

Teenusetasandi näitajate arvutused tuleks teha korrapäraste ja kindlate ajavahemike tagant ning esitada kolmandatest isikutest juurdepääsu taotlejatele. Riigi reguleeriv asutus peaks kontrollima, et kolmandatest isikutest juurdepääsu taotlejatele osutatud teenusetasandid on võrdväärsed märkimisväärse turujõuga operaatori asutusesiseselt osutatud teenustega. Märkimisväärse turujõuga operaator peaks kolmandatest isikutest juurdepääsu taotlejatega kokkulepitud teenusetasanditele mittevastamise korral selle asjakohaselt hüvitama.

5. STANDARDPAKKUMINE

Märkimisväärse turujõuga operaatori tsiviilehituse infrastruktuurile võrdväärse juurdepääsu võimaldamiseks vajalikud erinevad elemendid tuleks avaldada standardpakkumises, kui juurdepääsu taotleja on esitanud sellekohase taotluse. Miinimumnõudena peaks standardpakkumine sisaldama tsiviilehituse varade kohta teabe saamiseks vajalikke menetlusi ja vahendeid; kirjeldama tsiviilehituse infrastruktuuri aluseks olevatele erinevatele elementidele juurdepääsu ja nende kasutamise tingimusi; kirjeldama juurdepääsu tellimise, selle võimaldamise ja veahalduse menetlusi ja vahendeid; määrama kindlaks eesmärgiks olevad teenusetasandid ja kõnealuste teenusetasandite rikkumise eest määratavad trahvid. Asutusesisesel juurdepääsu võimaldamine peaks põhinema samadel tingimustel kui need, mis on esitatud kolmandatest isikutest juurdepääsu taotlejatele suunatud standardpakkumises.

6. RIIGI REGULEERIVA ASUTUSE SEIRETEGEVUS

Riikide reguleerivad asutused peaksid tagama, et võrdväärsuse põhimõtet rakendatakse tõhusalt. Selleks peaksid nad tagama, et taotluse korral esitatakse kolmandatest isikutest juurdepääsu taotlejatele õigeaegselt tsiviilehituse infrastruktuurile juurdepääsu standardpakkumine. Samuti peaksid riikide reguleerivad asutused lisaks teenusetasandi aruannetele tagama, et märkimisväärse turujõuga operaatorid salvestavad kõik elemendid, mis on vajalikud juurdepääsutingimuste võrdväärsuse põhimõttele vastavuse jälgimiseks. See teave peaks võimaldama riikide reguleerivatel asutustel teha regulaarseid kontrole, mis kinnitavad, et märkimisväärse turujõuga operaator annab kolmandatest isikutest juurdepääsu taotlejatele piisavalt teavet ning et juurdepääsu tellimise ja võimaldamise menetlusi rakendatakse nõuetekohaselt.

Lisaks sellele peaksid riikide reguleerivad asutused tagama, et vaidluste lahendamiseks oleks saadaval kiired tagantjärele korraldatavad menetlused.

7. TEABE EBAÜHTLUS

Turgu valitseval ettevõtjal on eelnevad teadmised kolmandatest isikutest juurdepääsu taotlejate kasutuselevõtuplaanide kohta. Selleks et vältida kõnealuse teabe kasutamist konkurentsieelise saamiseks, ei tohi tsiviilehituse infrastruktuuri käitamise eest vastutav märkimisväärse turujõuga operaator kõnealust teavet oma järgneva turu ettevõtjatega jagada.

Miinimumnõudena peaksid riikide reguleerivad asutused tagama, et märkimisväärse turujõuga operaatori järgneva turu ettevõtjate tegevusega seotud isikud ei tohi osaleda märkimisväärse turujõuga operaatori ettevõtte struktuurides, mis vastutavad kas otseselt või kaudselt tsiviilehituse infrastruktuurile juurdepääsu haldamise eest.
